

Farma zvířat

George Orwell | 1945

Literární kontext

Dílo se odehrává v 50. letech 20. století, po druhé světové válce, na vzestupu totalitních režimů, zejména komunismu ve východní Evropě a fašismu v Itálii a Německu. V této době se objevovala silná kritika těchto režimů a jejich praktik, což se odráží i v Orwellově díle. Farma zvířat byla napsána jako alegorie na ruskou revoluci a vznik Sovětského svazu, přičemž zvířata na farmě představují různé sociální třídy a politické postavy té doby.

Charakteristika díla

Dílo kritizuje totalitní režimy a zobrazuje, jak se ideály mohou zvrhnout v tyranii. Používá alegorii, kde zvířata představují různé sociální a politické skupiny. Hlavními tématy jsou moc, korupce, propaganda a zrada ideálů.

Dílo je psáno v er-formě, žánrově se jedná o románovou alegorii s prvky bajky a satiry. Odehrává se v 50. letech 20. století na farmě v Anglii s chronologickým příběhem.

Je psáno spisovným jazykem, používá hodně dialogů (přímá řeč) a občasně hovorové výrazy.

Děj a motivy

Děj

Na Panské farmě proběhne revoluce zvířat. Vyženou lidi a začnou pracovat sami pro sebe. Sepíší sedm pravidel, které nemají být porušena. Vlády se ujmou dvě prasata – Kuliš a Napoleon, která se neustále hádají. Nakonec je Kuliš vyhnán Napoleonem. Od té doby se vše točí jen ve prospěch prasat. Zvířata mají postavit větrný mlýn. Jsou hladová. Mlýn spadne a Napoleon to svede na Kuliše. Zvířata staví mlýn znova, ale ten jim tentokrát rozboří lidé. A tak jej začínají budovat opět od začátku. Napoleon začne obchodovat s lidmi. Prasata se setkají s okolními farmáři a hrají s nimi poker a najednou není poznat, kdo je člověk a kdo prase, protože prasata se pomalu začínají měnit na lidi...

Postavy

- **Napoleon** – prase, nejchytrější, ale podvodník a pokrytec
- **Kuliš** – chytré prase s dobrými nápady, je čestný
- **Pan Jones** – původní majitel farmy, alkoholik
- **Boxer** – kůň, pracovitý, čestný, největší dříc
- **Pištík** – prase, lhář, nepřítel Napoleona
- **Major** – inteligentní kanec
- **Molina** – klisna, “madam” mezi zvířaty, ráda se parádi s mašlemi

Autor

George Orwell – Britský novinář, eseista a jeden z nejvýznamnějších spisovatelů 20. století.

Život

George Orwell se narodil roku 1903 v Indii, kde jeho otec pracoval ve státní správě. V raném dětství se spolu s matkou přestěhoval do Anglie, kde také vyrůstal a studoval. Později působil jako policista v Barmě, což ho silně ovlivnilo – zejména jeho vnímání kolonialismu a nespravedlnosti.

Roku 1936 odjel jako dobrovolník bojovat do španělské občanské války na straně republikánu. Zkušenosti z války i z pozdějšího života formovaly jeho silně kritické postoje vůči totalitním režimům.

Ač byl často spojován s kritikou komunismu, sám se označoval spíše za socialistu, který však ostře vystupoval proti jakýmkoliv formám diktatury.

Tvorba a téma

Orwellovy knihy nejsou jen politickými alegoriemi – odráží také každodenní život jeho doby, sociální nerovnosti, chudobu, manipulaci, propagandu a mocenské mechanismy.

Velkou inspirací mu byl ruský spisovatel **Jevgenij Zamjatin**, autor románu **My**, díky němuž si Orwell uvědomil povahu totalitních poměrů v Sovětském svazu. To se promítlo zejména do jeho alegorické novely Farma zvířat, kde skrytě popisuje mechanismy moci a zrady ideálů.

V období komunistického režimu byly jeho knihy v ČSSR zakázány a vycházely pouze v zahraničních (exilových) nakladatelstvích.

Další významná díla

- **Farma zvířat** – politická bajka kritizující sovětskou totalitu
- **Barmské dny** – román reflekující Orwellovu zkušenosť s britským kolonialismem
- **Farářova dcera** – sociálně laděný román o lidských osudech a nespravedlnosti

Současníci

- **Karel Čapek** – Bílá nemoc, R.U.R., Matka
- **Isaac Asimov** – Já, robot
- **Ludvík Souček** – Cesta slepých ptáků
- **Arthur C. Clarke** – Vesmírná odysea

Dodatečné údaje o díle

Tvořil literaturu 20. století s prvky sci-fi a vizí totalitní společnosti. Mezi klíčové prvky patřily:

- Neskutečné světy
- Fiktivní vize budoucnosti a vědy
- Stinné stránky technického pokroku
- Otřesné vize totalitní společnosti
- Utopie (ideální svět) a antiutopie (a.k.a. dystopie, vše je ve světě špatně)